

# Giáo dục ý thức, trách nhiệm xây dựng và bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên Đại học Thái Nguyên khi tham gia học tập tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Thái Nguyên

Lê Đại Lâm, Vũ Bá Anh\*

\* Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Thái Nguyên

Received: 16/02/2024; Accepted: 26/02/2024; Published: 6/3/2024

**Abstract:** Every year, students from schools that are members of Thai Nguyen University must go to Thai Nguyen University's Defense and Security Education Center to study and practice their knowledge of Defense and Security at the Center. The study period here is 4 weeks. Through the content of the learning program, it is necessary to educate children to understand the importance of the sea and islands of their homeland, to form their awareness and responsibility to their homeland, and to contribute to building coastal areas. , the island becomes a rich and powerful economic region, a strong military region within the security line to preserve and protect the territorial integrity and unity of the Fatherland, and protect the nation's rights.

**Keywords:** Education, awareness, responsibility, students

## 1. Đặt vấn đề

Đại học Thái Nguyên (ĐHTN) là cơ sở giáo dục đại học công lập trực thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo, được thành lập theo Nghị định số 31/CP ngày 04 tháng 4 năm 1994 của Chính phủ trên cơ sở tổ chức, sắp xếp lại các trường đại học trên địa bàn thành phố Thái Nguyên. ĐHTN được thành lập với mục đích hình thành trung tâm đào tạo, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ đa ngành, đa lĩnh vực, chất lượng cao, góp phần quan trọng trong việc phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội vùng Trung du và miền núi Bắc Bộ.

SV Đại học Thái Nguyên là một bộ phận của Thanh niên Việt Nam là lực lượng đông đảo, là lớp người trẻ tuổi, tri thức có sức khỏe, ham hiểu biết cái mới, giàu sức sáng tạo, hăng hái, có chí tiến thủ, xung kích, sáng tạo trong việc quán triệt và thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, là nguồn nhân lực chủ yếu tạo nên sức mạnh to lớn trong sự nghiệp cách mạng của dân tộc. Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn quan tâm chăm lo, giáo dục, bồi dưỡng và phát huy vai trò thanh niên để họ trở thành đội quân xung kích trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Hàng năm SV cá trường là thành viên ĐHTN Thái Nguyên đều phải vào Trung tâm GDQP&AN ĐHTN Thái Nguyên để học tập rèn luyện kiến thức về QP&AN tại Trung tâm, thời gian học tập tại đây là 4 tuần. Thông qua nội dung chương trình học tập cần giáo dục cho

các em hiểu biết được tầm quan của Biển, đảo quê hương, để hình thành ý thức, trách nhiệm của các em với quê hương đất nước, góp phần xây dựng các vùng biển, đảo thành vùng kinh tế giàu mạnh, vùng quân sự vững chắc trong phòng tuyến an ninh giữ gìn và bảo vệ sự thống nhất toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc, bảo vệ các quyền lợi của quốc gia.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Thực trạng giáo dục ý thức, trách nhiệm xây dựng và bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên Đại học Thái Nguyên khi tham gia học tập tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Thái Nguyên

Hiện nay, tình hình Biển Đông có những diễn biến phức tạp, nhiệm vụ bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc đang đặt ra yêu cầu cấp thiết đối với cả hệ thống chính trị, các ngành, các cấp, các lực lượng, và trong đó có đoàn viên thanh niên ở các trường ĐHTN nói chung cũng như SV ĐHTN Thái Nguyên nói riêng. Thế nhưng, các hoạt động của Đoàn của các trường ĐHTN trên toàn quốc nói chung cũng như của Đoàn viên thanh niên ĐHTN Thái Nguyên nói riêng chúng ta “vẫn chưa tạo được sự phát triển đồng đều ở các cấp, chưa phát huy được mạnh mẽ tiềm năng, sức sáng tạo của thanh niên. Công tác giáo dục của Đoàn tuy rộng nhưng chưa sâu, chất lượng của nhiều đoàn viên chưa cao; việc đoàn kết tập hợp thanh niên trên một số lĩnh vực chưa hiệu quả”. Công tác tuyên truyền giáo dục và phát huy vai trò, sức mạnh của Đoàn viên thanh niên là SV chưa thật sâu sắc và

thường xuyên. Nhận thức về vai trò, trách nhiệm, thái độ, động cơ, ý chí, quyết tâm và hành động thiết thực đối với nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc ở một số Đoàn viên thanh niên là SV chưa cao. Trước những diễn biến phức tạp, khó lường của tình hình thế giới, khu vực, đặc biệt là sự chống phá của các thế lực thù địch và những tác động của mặt trái nền kinh tế thị trường, “một bộ phận Đoàn viên thanh niên là SV còn biểu hiện suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống; phai nhạt lý tưởng, giảm sút niềm tin, ít quan tâm đến tình hình đất nước, thiếu ý thức chấp hành pháp luật, sống thực dụng, xa rời truyền thống văn hóa dân tộc”, chưa chứng tỏ đầy đủ được vai trò, trọng trách của mình trước vận mệnh của đất nước, sự nghiệp cách mạng của dân tộc, “xa rời chủ nghĩa yêu nước, xem nhẹ truyền thống cách mạng, ít quan tâm sinh hoạt chính trị, coi thường giá trị nhân văn, kỷ cương, đạo lý, mắc tệ nạn xã hội... mang nặng tâm lý hưởng thụ”, thờ ơ và quên đi trách nhiệm, nghĩa vụ công dân nhất là tầng lớp trẻ tri thức. Thực tiễn đó đòi hỏi Đoàn viên thanh niên là SV phải không ngừng tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao trách nhiệm, có quyết tâm mạnh mẽ để giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc. Đồng thời, cần phát huy vai trò của thanh niên trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Đó là quá trình khơi dậy, huy động, khai thác những tiềm năng, sức mạnh to lớn trong tuổi trẻ và tạo ra những điều kiện hoạt động thuận lợi giúp thanh niên nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm của mình, hình thành niềm tin, thái độ, động cơ, ý chí, quyết tâm và hành động thiết thực trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo bằng các phương thức khác nhau, góp phần bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam XHCN.

“Năm 1077, trên sông Cầu đã vang lên: Sông núi nước Nam vua Nam ở, giành giành định phận tại sách trời, có sao lũ giặc sang xâm phạm, chúng bay sẽ bị đánh toi bồi. Đây là khẳng định chủ quyền và quyền chủ quyền đầu tiên của đất nước chúng ta. Thế kỷ 13 vua Trần Nhân Tông có nói: “Các ngươi chớ quên, chính các nước lớn mới làm những điều bậy bạ, trái đạo vì rằng họ cho mình cái quyền nói một đường làm một nẻo cho nên cái họa lâu đời của chúng ta là họa Tàu hán”. “Vậy nên các ngươi phải nhớ lời ta dặn: một tác đất của tiền nhân để lại cũng không được để lọt vào tay kẻ khác. Ta để lại lời nhắn nhủ đó như một lời di chúc cho muôn đời cho con cháu mai sau”. Đây là thế kỷ 13. Thế kỷ 15, sau khi thắng quân Minh, Lê Lợi giao cho Nguyễn Trãi viết “Bình Ngô đại cáo”: “Nhu nước đại Việt ta từ đó, vốn xưng nền văn minh đã lâu, sơn hà cư vực đã chia, phong tục bắc nam cũng khác. Từ Đinh, Lê, Lý, Trần xây nền độc lập, cùng

Hán, Đường, Tống, Nguyên đều hùng cứ một phương. Dầu cường nghiệp có lúc khác nhau, song hào kiệt thời nào cũng có”. Do đó, đây cũng là chủ quyền và quyền chủ quyền. Mùa xuân Kỷ Dậu năm 1789, vua Quang Trung cũng nhắc: “Đánh cho tóc để dài, đánh cho răng để đen, đánh cho chúng chích luân bất phản, đánh cho chúng phiến giáp bất hoàn, đánh cho tri sử Nam quốc anh hùng chi hữu chủ, vâng đánh cho thừa nhận nước Nam anh hùng đã có chủ. Ngày 2-9-1945, Bác Hồ đọc tuyên ngôn độc lập cũng khẳng định chủ quyền và quyền chủ quyền. Ngày 19 tháng 12 năm 1946, lời kêu gọi toàn quốc kháng chiến của Bác cũng khẳng định chủ quyền và quyền chủ quyền”.

## **2.2. Giáo dục ý thức, trách nhiệm xây dựng và bảo vệ chủ quyền biển, đảo cho sinh viên Đại học Thái Nguyên khi tham gia học tập tại Trung tâm Giáo dục Quốc phòng và An ninh, Đại học Thái Nguyên**

### *2.2.1. Thường xuyên lòng ghép giáo dục nâng cao nhận thức cho đoàn viên, thanh niên là SV khi tham gia học tập tại Trung tâm về vai trò, trách nhiệm đối với nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo.*

Đây là vấn đề cơ bản đầu tiên nhằm giúp Đoàn viên thanh niên là SV ĐH nâng cao nhận thức và xác định rõ vai trò, trách nhiệm của mình đối với nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đặc biệt là bảo vệ chủ quyền biển, đảo. Nội dung giáo dục, bồi dưỡng nâng cao nhận thức cho Đoàn viên thanh niên là SV cần toàn diện; trong đó, tập trung quán triệt quan điểm cơ bản của Đảng về bảo vệ Tổ quốc, trực tiếp là bảo vệ chủ quyền biển, đảo được thể hiện trong Nghị quyết Trung ương 8 (khóa IX) về *Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới*, Nghị quyết Trung ương 4 (khóa X) về *Chiến lược Biển Việt Nam đến năm 2020*, Nghị quyết Đại hội XI của Đảng và Luật Biển Việt Nam... Qua đó, giúp Đoàn viên thanh niên là SV ĐH Thái Nguyên nhận thức rõ tầm quan trọng của biển, đảo, ý thức sâu sắc về vai trò, trách nhiệm, nghĩa vụ to lớn của mình trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Đồng thời, giáo dục Đoàn viên thanh niên (nhất là học sinh, sinh viên của ĐH Thái Nguyên) nâng cao cảnh giác cách mạng, nhận rõ đúng sai, không để các thế lực thù địch lấy danh nghĩa bảo vệ Trường Sa, Hoàng Sa để lợi dụng lôi kéo vào các hoạt động gây mất an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội.

### *2.2.2. Cùng cố niềm tin, thái độ, động cơ và ý chí bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc ngày càng bền vững trong Đoàn Viên thanh niên là SV ĐH Thái Nguyên.*

Niềm tin, thái độ, động cơ và ý chí là những phẩm chất bên trong của mỗi cán bộ, ĐVTN nhất là tầng lớp SV tri thức trẻ tương lai của đất nước, nó rất cần thiết và không thể thiếu, nhằm giúp ĐVTN SV ĐH thực

hiện các nhiệm vụ được giao. Nếu không có niềm tin, thái độ, động cơ và ý chí thì không thể làm được bất cứ việc gì, chưa nói đến bảo vệ Tổ quốc. Vì thế, cần hướng cho Đoàn viên thanh niên là SV ĐH có niềm tin, thái độ, động cơ và ý chí bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc một cách bền vững. Theo Hồ Chí Minh, thanh niên muốn làm chủ nước nhà phải luôn nêu cao cảnh giác cách mạng và “không một phút nào được quên lý tưởng cao cả của mình là phấn đấu cho Tổ quốc hoàn toàn độc lập”. Vì thế, ngay từ bây giờ, thanh niên phải rèn luyện tinh thần và lực lượng của mình, phải có niềm tin, thái độ, động cơ đúng, ý chí vững vàng để tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu vươn lên, gương mẫu trong công tác và học tập, nêu cao ý chí chiến đấu, tinh thần cảnh giác cách mạng, phát huy tính sáng tạo và ý chí quật cường, vượt mọi khó khăn, gian khổ và có quyết tâm lớn để đưa cách mạng đến thành công, dù đó là công việc rất khó khăn.

*2.2.3. Chú trọng xây dựng quyết tâm cao, định hướng hành động thiết thực trong Đoàn viên thanh niên là SV ĐH Thái Nguyên đối với nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc*

Đây là mục tiêu, là đích hướng tới của quá trình phát huy vai trò Đoàn viên thanh niên trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Trên cơ sở nhận thức rõ vai trò, trách nhiệm và củng cố được niềm tin, thái độ, động cơ, ý chí vững vàng, phải làm cho Đoàn viên thanh niên phát huy cao nhất vai trò, trách nhiệm thông qua hiện thực hóa những giá trị đó thành quyết tâm và hành động cụ thể, thiết thực trong bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc.

Để xây dựng quyết tâm cho Đoàn viên thanh niên, cần làm cho các em thấy được sự khó khăn, gian khổ đối mặt với nguy hiểm, sự phức tạp và khắc nghiệt của các hoạt động trên biển, đảo... Điều đó đòi hỏi thanh niên phải dũng cảm, mưu trí, chủ động sáng tạo, tự lực tự cường, sẵn sàng hy sinh xương máu, kiên quyết đứng lên bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của mình.

Thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh khi Người về thăm Bộ đội Hải quân (năm 1961): “Ngày nay ta có ngày, có trời, có biển. Biển ta dài, tươi đẹp, ta phải biết giữ gìn lấy nó”. Vàng Bác đã dạy như vậy. Thì từ đó, phải chú ý đến xây dựng quyết tâm và định hướng hành động cho Đoàn viên thanh niên là SV ĐH khi tham gia học tập tại Trung tâm, và thông qua các bài giảng cần làm cho các em thấy được sự khó khăn, gian khổ, của các lực lượng trực tiếp ngày đêm bám trụ hoạt động, canh giữ, bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. Đồng thời, bồi dưỡng kiến thức, sự hiểu biết về phương pháp xử lý các tình huống nhạy cảm

trên biển, đảo theo đúng tư tưởng chỉ đạo, bảo đảm linh hoạt, sáng tạo, sắc sảo, nhạy bén, kiên trì, thận trọng... không bị rơi vào “bẫy” của đối phương, để giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, song cũng sẵn sàng chiến đấu trong mọi tình huống, kiên quyết bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ quốc gia.

### 3. Kết luận

Biển, đảo Việt Nam là một bộ phận lãnh thổ thiêng liêng của Tổ quốc, cấu thành phạm vi chủ quyền quốc gia... nhiệm vụ bảo vệ toàn vẹn chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc rất nặng nề, đòi hỏi phải thường xuyên quán triệt, nắm vững các quan điểm tư tưởng của Đảng, tổ chức triển khai thực hiện chủ động, sáng tạo trong thực tiễn ở mọi cấp, ngành và toàn dân; phát huy cao nhất vai trò nòng cốt của các LLVT nhân dân, của lực lượng thanh niên tạo sức mạnh tổng hợp bảo vệ vững chắc chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc trong giai đoạn cách mạng mới.

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng trong cuộc gặp gỡ tiếp xúc cử tri tại Hà Nội ngày 30 tháng 6 năm 2012 đã phát biểu: “Ta phải kiên quyết giữ độc lập chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ; bảo vệ cho được chế độ và giữ cho được môi trường hòa bình ổn định để xây dựng đất nước. Tuy nhiên, nếu một số vấn đề gì đó xử lý không khôn khéo sẽ làm rối loạn và ảnh hưởng đến điều kiện để xây dựng, phát triển đất nước. Ổn định mới bảo vệ được đất nước, kinh tế có giàu mới bảo vệ được đất nước...”

Còn Đối với Đoàn viên thanh niên là SV ĐH Thái Nguyên khi vào tham gia học tập tại Trung tâm, chúng ta cần lòng ghép giáo dục, tuyên truyền các em về ý thức trách nhiệm gìn giữ biển, đảo thân yêu về tình hình tranh chấp trên Biển Đông hiện nay và những quan điểm của Đảng, Nhà nước ta về vấn đề gìn giữ Biển Đông. Để các em nâng cao tinh thần cảnh giác tích cực, xung kích, sáng tạo, không ngừng học tập, rèn luyện quyết tâm cùng toàn Đảng, toàn dân thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược xây dựng và phát triển đất nước ngày càng giàu mạnh.

### Tài liệu tham khảo

1. Trần Nguyễn Hoàng Chương (2017), *Giáo dục ý thức bảo vệ chủ quyền biển đảo cho thanh niên tỉnh Quảng Ngãi hiện nay*, Luận văn thạc sĩ Triết học, Đại học Kinh tế Đà Nẵng, Đà Nẵng.
2. Nguyễn Minh, Văn Kinh, Minh Lân, Trần Hoàng Tiến (2013), *Chủ quyền biển đảo thiêng liêng của tổ quốc*, Nxb, Quân đội nhân dân, Hà Nội.
3. Trần Công Trục (2016), *Dấu ấn Việt Nam trên Biển Đông*, Nxb, Thông tin và Truyền thông, Hà Nội.
4. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng (2013), Phát biểu tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ X đoàn